

Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto

YHTEISKUNTA- JA VALTIOTIETEIDEN
LISENSIAATIN TUTKINTONA SUORITETTAVA
ERIKOISSOSIAALITYÖNTEKIJÄN KOULUTUS

KUNTOUTTAVA SOSIAALITYÖ
-ERIKOISALAN
OPETUSSUUNNITELMA 2013—2016

Kuntouttava sosiaalityö -erikoisalan opetussuunnitelman (120 op) rakenne:

I ERIKOISALAOPINNOT 55 op

1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA ASIANTUNTIJUUS (20 op)

- 1.1 Yhteiskunnalliset muutosprosessit (6 op)
 - 1.1.1 Hyvinvointipalveluiden muuttuva toimintaympäristö (3 op)
 - 1.1.2 Kuntouttavan sosiaalityön yhteiskuntasuhde (3 op)
- 1.2 Sosiaalityön muuttuva asiantuntijuus (6 op)
 - 1.2.1 Sosiaalityön asiantuntijuus (3 op)
 - 1.2.2 Kuntouttavan sosiaalityön ammatillinen perusta (3 op)
- 1.3 Tutkivan asiantuntijuuden ohjaus (8 op)

2. KUNTOUTTAVAN SOSIAALITYÖN ERITYISKYSYMYKSET (15 op)

- 2.1 Työelämä ja taloudellinen turvattomuus (6 op)
- 2.2 Terveys ja hyvinvointi (3op)
- 2.3 Päihde- ja muut riippuvuudet (3op)
- 2.4 Muut kuntouttavan sosiaalityön erityiskysymykset (3op)
 - a) Ikääntyminen ja vanhuus
 - b) Kriminaalihuolto, vankeinhoito ja kuntouttava sosiaalityö
 - c) muu kuntouttavan sosiaalityön erityiskysymys

3. KUNTOUTTAVAN SOSIAALITYÖN LÄHESTYMISTAVAT JA TYÖMUODOT (20 op)

- 3.1 Kuntouttavan sosiaalityön teoreettinen tausta-ajattelu (5 op)
- 3.2 Kuntouttavan sosiaalityön prosessi (5 op)
- 3.3 Moniammatillisuus ja verkostot (5 op)
- 3.4 Sosiaalityön johtaminen (5 op)

II TUTKIMUSMETODOLOGIAOPINNOT 25 op

- 4.1 Sosiaalityön tietenteoria (2 op)
- 4.2 Sosiaalityön tutkiva kehittäminen (5 op)
- 4.3 Tutkimukselliset lähestymistavat (8 op)
- 4.4 Tieteellinen kirjoittaminen ja raportointi (5 op)
- 4.5 Tutkimusprosessi (5 op)

III LISENSIAATINTUTKIMUS 40 op

ERIKOISSOSIAALITYÖNTEKIJÄN KOULUTUS

Suoritettava tutkinto

Erikoissosiaalityöntekijän koulutus on sosiaalityöntekijän kelpoisuuden tuottaneen yhteiskunta- tai valtiotieteiden tai muun vastaavan maisterin tutkinnon pohjalta suoritettava ammatillisesti painottunut tieteellinen jatkokoulutus, joka johtaa yhteiskunta- tai valtiotieteiden liseniaatin tutkintoon valitulla sosiaalityön erikoisalalla (Asetus yliopistojen koulutusvastuun täsmentämisestä, yliopistojen koulutusohjelmista ja erikoistumiskoulutuksista 568/2005).

Erikoissosiaalityöntekijän koulutuksen lähtökohtana on ammattikäytäntöjen tieteellisen perustan vahvistaminen. Tavoitteena on syventää sosiaalityön asiantuntijuutta, vahvistaa sosiaalialan kehittämiseen tarvittavia taitoja ja lujittaa ammatillista identiteettiä. Erikoistumiskoulutus ei tähtää tutkijakoulutukseen, vaan sosiaalityön asiantuntijuuden syventämiseen tieteellisen ajattelun ja tutkimuksen keinoin. Sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen tarve nousee nopeasti muuttuvan yhteiskunnan sosiaalityöhön kohdistuvista haasteista, sosiaalityön erityisosaamisen syventämisen vaateista sekä hyvinvointipalveluiden kehittämisen ja uudelleen organisoitumisen paineista.

Koulutuksen järjestää yliopistojen sosiaalityön yksiköiden muodostama Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto Sosnet.

Sosiaalityön erikoisalot

Erikoissosiaalityöntekijän koulutus käynnistyi vuoden 2000 alussa opetusministeriön myöntämän erillismäärärahan turvin. Erikoistumiskoulutusta voidaan järjestää viidellä erikoisalalla (Asetus 568/2005):

- Hyvinvointipalveluiden erikoisala
- Kuntouttava sosiaalityö
- Lapsi- ja nuorisosiaalityö
- Marginalisaatiokysymysten sosiaalityö
- Yhteisösosiaalityö.

Tutkinnon tavoitteet ja rakenne

Tutkinnon tavoitteena on vahvistaa koulutettavien ammatti-identiteettiä, lisätä heidän professionaalista valmiuksiaan sekä kehittää kykyä tarkastella analyttisesti omaa työtä ja sen suhdetta ympäröivään yhteiskuntaan.

Koulutus järjestetään monimuoto-opetuksena, johon sisältyvät mm. pakolliset neljästi vuodessa järjestettävät lähiopetusjaksot, verkkotyöskentely, kirjalliset tehtävät sekä liseniaatintutkimus. Jokainen opiskelija laatii henkilökohtaisen oppimissuunnitelman (HOPS) yhdessä koulutuksesta

vastaavan professorin kanssa. HOPS on keskeinen väline erikoistumiskoulutuksen tavoitteiden saavuttamisessa. Se on opiskelun sisältöä ja aikataulua koskeva suunnitelma, jota päivitetään ja tarkistetaan opiskelun aikana. Opintojaksojen yhteydessä esitettävää kirjallisuutta valitaan ja sovelletaan kunkin opiskelijan HOPS:n pohjalta osoitettavan tarpeen mukaan sekä tukemaan lisensiaatintutkimuksen tekemistä. Oheiskirjallisuutta käytetään erimuotoisissa kirjallisissa tehtävissä, esimerkiksi esseissä, analyysitehtävissä, kirja-arvosteluissa ja tenteissä. Sadankahdenkymmenen opinto-pisteen (120 op) tutkinto rakentuu erikoisala- ja tutkimusmetodologiaopinnoista sekä lisensiaatintutkimuksesta. Tutkinto suoritetaan osana oman työn kehittämistä neljässä vuodessa. Sadankahdenkymmenen opinto-pisteen (120 op) tutkinto rakentuu erikoisala- ja tutkimusmetodologiaopinnoista sekä lisensiaatintutkimuksesta.

KUNTOUTTAVA SOSIAALITYÖ -ERIKOISALA

Kuntouttava sosiaalityö -erikoisala johdattaa tutkimaan ja tunnistamaan ihmisten yksilöllisen ja kollektiivisen selviytymisen esteitä ja mahdollisuuksia sekä tuottamaan näitä koskevaa tietoa ja toimintamalleja. Erikoisalan tehtävänä on syventää ja kehittää kuntouttavan sosiaalityön asiantuntijuutta. Viime vuosikymmenten yhteiskunnan syvät muutokset ovat vahvistaneet tarvetta kuntouttavaan sosiaalityöhön, joka voidaan ymmärtää monimuotoisena muutostyönä. Yhä useammin sosiaalityössä ollaan tekemisissä pysyvän ja pitkittyvän työttömyyden, työkyvyttömyyden ja työssä jaksamisen ja uupumisen, köyhyyden, syrjäytymisen, perherakenteiden muutosten, yksinäisyyden, irrallisuuden ja monikulttuurisuuden kanssa. Muutos edellyttää kuntouttavan sosiaalityön suunnittelulta, palvelujen organisoinnilta ja johtamiselta uusia työvälineitä, laadun varmistamista ja arviointia. Sosiaalityöltä odotetaan aktivoivaa, kuntouttavaa ja verkostoituvaa työtettä ja valmiuksia työskennellä nyky-yhteiskunnan tuottamien ongelmien ratkaisemiseksi.

Kuntouttavan sosiaalityön (empowering social work) peruseriäitä ovat: voimaantuminen, valtaistuminen, voimavarakeskeisyys, subjektiivisuus/toimijuus, täysivaltaisuus, osallisuus ja vastuullisuus, kulttuuristen erojen tiedostaminen ja kunnioittaminen sekä elämän näköalojen avaaminen. Kuntouttavaa sosiaalityötä tarvitaan erilaisissa elämäntilanteissa, joissa ihmisten ja erilaisten ryhmien täysivaltainen toiminta on vaikeutunut tai vaikeutumassa. Tavoitteena on luoda, palauttaa ja ylläpitää omaehtoisen selviytymisen, hyvän elämänlaadun ja elämäntilanteen edellytyksiä, ehkäistä syrjäytymistä, tukea asiakkaiden itsenäisiä ja myönteisiä elämäntilanteita sekä täysivaltaista kansalaisuutta. Kuntouttava sosiaalityö pyrkii muutokseen sekä ihmisten elämässä että heidän ympäristössään ja yhteiskunnassa. Kuntouttava näkökulma on sosiaalityön työorientaatio, jota voidaan soveltaa laajasti sosiaalityössä. Orientaatiota tarvitaan ennen muuta kuntien sosiaalitoimistoissa, päihde-, mielenterveys-, kuntoutus-, vammais-, vanhus- ja maahanmuuttajatyössä sekä terveys- ja kriminaalisosiaalityössä.

Opinnoissa toteutetaan viimeisimpiä yliopistopedagogiikan mahdollisuuksia, mm. tietotekninen verkko-oppimisympäristö on yksi oppimisen ja opetuksen väline. Kysymyksessä on erikoistava koulutus, johon kuuluvat keskeisesti erikoisosalalla työskentely, tutkimustyön kytkeytyminen eri-

koisalan käytäntöön ja koulutusta tukeva tutkivan asiantuntijuuden ohjaus. Koska erikoisalaopinnot perustuvat henkilökohtaisille oppimissuunnitelmille (HOPS), ovat opintojaksojen yhteydessä esitettävät kirjaluettelot viitteellisiä.

I ERIKOISALAOPINNOT 55 OP

1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA ASiantuntijuus 20 OP

1.1 Yhteiskunnalliset muutosprosessit (6 op)

1.1.1 Hyvinvointipalveluiden muuttuva toimintaympäristö (3 op)

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ylikansallisten muutosten, globalisaation ja Euroopan unionin yhteyden hyvinvointivaltion, sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön muotoutumiseen sekä suomalaisen yhteiskunnan muutoskehityksen erityisluonteen.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset.

Kirjallisuus:

Julkunen, Raija (2006): Kuka vastaa? Hyvinvointivaltion rajat ja julkinen vastuu. Helsinki: Stakes.
Koskiahho, Briitta (2008): Hyvinvointipalvelujen tavaratalossa. Tampere: Vastapaino.
Palola, Elina & Karjalainen, Vappu (toim.) (2011): Sosiaalipolitiikka – hukassa vai uuden jäljillä? Helsinki: Terveysten ja hyvinvoinnin laitos.

Oheiskirjallisuus:

Bauman, Zygmunt (1998): Globalization – The Human Consequences. Cambridge: Polity Press.
Cahill, Michael (1994): The New Social Policy. Oxford: Blackwell.
Esping-Andersen, Gøsta (2002): Why We Need a New Welfare State? Oxford: Oxford University Press.
George, Vic & Wilding, Paul (2002): Globalization and Human Welfare. Houndmills, Basingstoke, Hampshire: Palgrave.
Giddens, Anthony (2007): Europe in the Global Age. Cambridge: Polity Press.
Held, David (2004): Globalisaatio: Puolesta ja vastaan. Tampere: Vastapaino.
Helne, Tuula & Kajanoja, Jouko & Laitinen-Kuikka, Sini & Silvasti, Tiina & Simpura, Jussi (2003): Sosiaalinen politiikka. Juva: WSOY.
Helne, Tuula & Laatu, Markku (toim.) (2006): Vääräykirja. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
Kantola, Anu (2002): Markkinakuri ja managerivalta. Poliittinen hallinta Suomen 1990-luvun talouskriisissä. Viestinnän julkaisuja 6. Helsinki: Helsingin yliopisto.
Kosonen, Pekka & Simpura, Jussi (toim.) (1999): Sosiaalipolitiikka globalisoituvassa maailmassa. Helsinki: Gaudeamus.
Saari, Juho (2004): Globaali hallinta – Historiallinen tutkimus globalisaation tulevaisuudesta. Helsinki: Yliopistopaino.
Saari, Juho (toim.) (2005): Hyvinvointivaltio – Suomen mallia analysoimassa. 2. korjattu painos. Sosiaalipoliittisen yhdistyksen tutkimuksia. Helsinki: Yliopistopaino.

1.1.2 Kuntouttavan sosiaalityön yhteiskuntasuhde 3 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää yhteiskunnallisten muutosten yhteyksiä ihmisten elämään ja kuntouttavan sosiaalityöhön. Keskeiset käsiteltävät yhteiskunnalliset ilmiöt ovat hyvinvoinnin tuottamisen muutos, työelämän rakennemuutos, perhe-elämän muutokset, ideologiset ja kulttuuriset muutokset sekä medikalisaatio.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset

Kirjallisuus:

Heinonen, Jari (2006): Työläismies ahdingossa? Kolme miessukupolvea rakennemuutosten Suomessa. Helsinki: Yliopistopaino/ Gaudeamus.

Helne, Tuula (2002): Syrjäytymisen yhteiskunta. Tutkimuksia 123.. Helsinki: Stakes

Metteri, Anna (2012): Hyvinvointivaltion lupaukset, kohtuuttomat tapaukset ja sosiaalityö. Acta Universitatis Tamperensis 1778. Tampere. Tampere University Press.

Roivainen, Irene & Heinonen, Jari & Ylinen, Satu (2011): Köyhä byrokratian rattaissa. Helsinki: Kunnallisan Kehittämissätiö.

Oheiskirjallisuus:

Hokkanen, Liisa & Kinnunen, Petri & Siisiäinen, Martti (toim.) (1999): Haastava kolmas sektori. Pohdintoja tutkimuksen ja toiminnan moninaisuudesta. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto

Jamrozik, Adam & Nocella, Luisa (1998): The Sociology of Social Problem. Theoretical Perspectives and Methods of Intervention. Cambridge: Cambridge University Press.

Juhila, Kirsi & Forsberg, Hannele & Roivainen, Irene (toim.) (2002): Marginaalit ja sosiaalityö. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Julkunen, Raija (2001): Suunnanmuutos. 1990-luvun sosiaalipoliittinen reformi Suomessa. Tampere: Vastapaino.

Kinnunen, Petri (1998): Hyvinvoinnin ruletti. Tutkimus sosiaalisen tuen verkostojen jäsentymisestä 1990-luvun lopun Suomessa. Acta Universitatis Lapponiensis 20. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Metteri, Anna (2004): Hyvinvointivaltion lupaukset ja kohtuuttomat tapaukset. Helsinki: Edita.

Moisio, Pasi & Karvonen, Sakari & Simpura, Jussi & Heikkilä, Matti (toim.) (2008): Suomalaisen hyvinvointi 2008. Helsinki: Stakes

Pohjola, Anneli & Särkelä, Riitta (toim.) (2011): Sosiaalisesti kestävä kehitys. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.

Ruotsalainen, Seppo (2005): Syrjäytyminen – syrjäyttäminen. Syrjäytymisen tarkastelua talouden, yhteiskunnallisten toimijoiden ja sosiaaliturvan näkökulmasta. Helsinki: TA-Tieto.

Saari, Juho (toim.) (2005): Köyhyyspolitiikka. Johdatus sosiaalipolitiikan ytimeen. Helsinki: Sosialiturvan Keskusliitto.

Saari, Juho & Yeung, Anne Birgitta (toim.) (2008): Oikeudenmukaisuus hyvinvointivaltiossa. Helsinki: Gaudeamus.

1.2 Sosiaalityön muuttuva asiantuntijuus (6 op)

1.2.1 Sosiaalityön asiantuntijuus (3 op)

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää yhteiskunnallisten ja kulttuuristen muutosten mukanaan tuomia haasteita sosiaalityölle. Erityisesti painotetaan muuttuneen yhteiskunnallisen tilanteen asettamia haasteita sosiaalityön asiantuntijuudelle ja etiikalle sekä vaihtoehtoisia sosiaalityön tutkimuksessa ja keskusteluissa esitettyjä visioita sosiaalityön "uuden" asiantuntijuuden rakentamiseen.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset.

Kirjallisuus:

Gambrill, Eileen D. (2006): *Social Work Practice: a Critical Thinkers' Guide*. 2. ed. New York: Oxford University Press.

Juhila, Kirsi (2006): *Sosiaalityöntekijöinä ja asiakkaina. Sosiaalityön yhteiskunnalliset tehtävät ja paikat*. Tampere: Vastapaino.

Laitinen, Merja & Pohjola, Anneli (toim.) (2010): *Asiakkuus sosiaalityössä*. Helsinki: Gaudeamus.

Oheiskirjallisuus:

Banks, Sarah (2004): *Ethics, Accountability and the Social Professions*. Houndsmills: Palgrave.

Fook, Jan (2002): *Social Work. Critical Theory and Practice*. London: Sage.

Healy, Karen (2000): *Social Work Practices. Contemporary Perspectives on Change*. London: Sage.

Meeuwisse, Anna & Sunesson, Sune & Swärd, Hans (red.) (2006): *Socialt arbete. En grundboj*. 2. uppl. Stockholm: Natur och Kultur.

Raunio, Kyösti (2004): *Olennainen sosiaalityössä*. Helsinki: Gaudeamus.

Webb, Stephen A. (2006): *Social Work in a Risk Society. Social and Political Perspectives*. London: Routledge.

1.2.2 Kuntouttavan sosiaalityön ammatillinen perusta (3 op)

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija hallitsee sosiaalityön asiantuntijuuden kysymyksiä erityisesti oman erikoisalansa näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena on syventää oman ammattitaidon teoreettista perustaa ja lisätä valmiuksia toimia sosiaalityön asiantuntijana omalla erikoisalalla. Keskeiset käsiteltävät asian ovat erikoistumiskoulutukseen hakeutumisen henkilökohtaiset ammatilliset motiivit sekä kuntouttavan sosiaalityön käsitteellistäminen, historia ja eettiset sitoumukset.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset

Kirjallisuus:

Adams, Robert (1996): *Social Work and Empowerment*. London: MacMillan.
Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi (toim.) (2008): *Sosiaalityö aikuisten parissa*. Vastapaino: Tampere.
Liukko, Eeva (2006): *Kuntouttavaa sosiaalityötä paikantamassa, SOCCAn ja Heikki Waris-instituutin julkaisusarja 9*. Helsinki: Yliopistopaino.

Oheiskirjallisuus:

DuBois, Brenda & Miley, Karla (2004): *Social Work. An empowering profession*. Boston: Allyn & Bacon.
Järvikoski, Aila & Härkäpää, Kristiina (2011): *Kuntoutuksen perusteet. Näkökulmia kuntoutukseen ja kuntoutustieteeseen*. Helsinki: WSOYpro.
Järvikoski, Aila & Lind, Jari & Suikkanen, Asko (toim.) (2011): *Kuntoutus muutoksessa*. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.
Kuronen, Marjo (2004): *Feministisiä näkökulmia empowermentiin sosiaalityön käsitteenä ja käytäntönä*. Teoksessa Kuronen, Marjo & Granfelt, Riitta & Nyqvist, Leo & Petrelius, Päivi (toim.): *Sukupuoli ja sosiaalityö*. Jyväskylä: PS-Kustannus.
Mullaly, Bob (2007): *The New Structural Social Work*. Oxford: Oxford University Press.
Pease, Bob (2002): *Rethinking Empowerment: A Postmodern Reappraisal for Emancipatory Practice*. *British Journal of Social Work* 2, 135-147.
Powell, Fred (2001): *The Politics of Social Work*. London: Sage.
Shera, Wes & Wells, Lilian M. (1999): *Empowerment Practice in Social Work. Developing Richer Conceptual Framework*. Toronto: Canadian Scholars' Press Inc.
Tuusa, Matti (2005): *Kohti kuntouttavaa sosiaalityötä. Aktivointi ja työllistymisen tukeminen sosiaalityön ammattikäytäntönä kunnissa*. Helsinki: Kuntoutussäätiö.

1.3 Tutkivan asiantuntijuuden ohjaus (8 op)

Tavoite:

Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen liitetyn tutkivan asiantuntijuuden ohjauksen tarkoitus on tukea ammatillista kasvua. Sen päämääränä on pohtia sosiaalityön erityisluonteen tunnistamista ja kehittämistä, tukea sosiaalityön ammatti-identiteetin kehittymistä ja sosiaalityön asiantuntijana toimimista sekä avata uudenlaisia mahdollisuuksia. Ohjauksessa paneudutaan erityisesti koulutuksen ja ammatillisen kehittymisen suhteen lujittamiseen kunkin opiskelijan henkilökohtaisessa ammatillisessa kontekstissa.

Oppimismuodot:

Aloitustehtävän tekeminen, pienryhmäseminaarityöskentely ja sen arviointi.

2 KUNTOUTTAVAN SOSIAALITYÖN ERITYISKYSYMYKSET 15 OP

Tavoite on perehdyttää opiskelija kuntouttavan sosiaalityön tiedonmuodostukseen, asiantuntijatietoon ja sen soveltamiseen sekä syventää ymmärrystä kuntouttavan sosiaalityön erityiskysymyksistä ja niiden ajankohtaisista haasteista sosiaalityön käytäntöjen kehittämisessä. Keskeisiä käsiteltäviä asioita ovat kuntouttavan sosiaalityön tarvetta luovat elämäntilanteet, syrjäytymisprosessien ja eriarvoistumiskehityksen tunnistaminen ja niihin vaikuttaminen, kuntouttavan sosiaalityön toimintaympäristöt ja niiden ammatilliset kulttuurit.

Erityiskysymyksiä käsitellään useilla lähiopetusjaksoilla. Etätehtävissä opiskelija perehtyy tarkemmin muutamaankuntouttavan sosiaalityön erityiskysymykseen yhteisen opetusohjelman, asiantuntijuutensa ja/tai kehittämishaasteidensa mukaisesti.

2.1 Työelämä ja taloudellinen turvattomuus (6 op)

Tavoite:

Tavoitteena on syventää opiskelijan tietämystä palkkatyöhön osallistumisesta, työssä jaksamisesta ja työstä syrjäytymisestä sekä näiden taloudellisista, psyykkisistä ja sosiaalisista seurauksista sekä kehittää sosiaalityön ammatillista roolia ja valmiuksia työelämään ja toimintaympäristöihin kiinnittymisen kysymyksissä. Keskeisiä sisältöjä ovat työmarkkinoiden, työn, työttömyyden ja työllistymisen merkitys sosiaalityölle, kuntouttava sosiaalityö puolisuojatuilla työmarkkinoilla, pienituloisuus ja köyhyys, työkyky, ikääntyminen ja varhaiskuntoutus sosiaalityön näkökulmasta sekä fyysisesti ja psyykkisesti sairaiden ja vammaisten kansalaisuuden toteutuminen.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja laaja etätehtävä.

Kirjallisuus:

Antila, Anu-Hanna & Suoranta, Anu (toim.) (2007): Pärjäämisen ajat – horjuvat työt. Väki voimakas 20: Helsinki: Työväen historian ja perinteen seura.

Jordan, Bill (1996): A Theory of Poverty and Social Exclusion. Cambridge: Polity Press.

Julkunen, Raija (2008): Uuden työn paradoksit. keskusteluja 2000-luvun työprosesseista. Tampere: Vastapaino.

Sennett, Richard (2002): Työn uusi järjestys. Miten uusi kapitalismi kuluttaa ihmisen luonnetta. Tampere: Vastapaino.

Virtanen, Annukka (toim.) (2007): Kadonneet ja pudonneet – syrjäytymisen sietämätön keveys. Helsinki: Valtakunnallinen työpajayhdistys.

Oheiskirjallisuus:

Ala-Kauhaluoma, Mika & Keskitalo, Elsa & Lindqvist, Tuija & Parpo, Antti (2004): Työttömien aktivointi. Kuntouttava työtoiminta -lain sisältö ja vaikuttavuus. Tutkimuksia 191. Helsinki: Stakes.

Forsander, Annika (2002): Luottamuksen ehdot. Maahanmuuttajat 1990 –luvun suomalaisilla työmarkkinoilla. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 39. Helsinki: Väestöliitto.

Hakanen, Jari (2004): Työuupumuksesta työn imuun. Työhyvinvoinnin tutkimuksen ytimessä ja reuna-alueilla. Työ ja ihminen. Tutkimusraportti 27. Helsinki: Työterveyslaitos.

Hakovirta, Mia (2006): Yksinhuoltajaäitien työllisyys, toimeentulo ja työmarkkinavalinnat. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D 45. Helsinki: Väestöliitto.

Ilmarinen, Juhani (2006): Pitkää työuraa! Ikääntyminen ja työelämän laatu Euroopan unionissa. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki: Työterveyslaitos.

Julkunen, Raija (2003): Kuusikymmentä ja työssä. Jyväskylä: Sophi.

Julkunen, Raija & Nätti, Jouko & Anttila, Timo (2004): Aikanyrjähdys. Keskiluokka tietotyön puristuksessa. Tampere: Vastapaino

Kortteinen, Matti & Tuomikoski, Hannu (1998): Työtön. Tutkimus pitkäaikaistyöttömien selviytymisestä. Helsinki: Tammi.

Kurvinen, Arja (1999): Tilinteon aika. Tutkimus pankista työnsä menettävien naisten identiteetin uudelleen arvioinneista. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja 41. Joensuu: Joensuun yliopisto.

Linnakangas, Ritva & Lindh, Jari & Järviöskoski, Aila (toim.) (2000): Työttömyyden ja vajaakuntoisuuden jäljillä. Kuntoutussäätiön tutkimuksia 66. Helsinki: Kuntoutussäätiö.

Linnakangas, Ritva & Suikkanen, Asko & Savtschenko, Victor & Virta, Lauri (2006): Uuden alussa vai umpikujassa. Vammaiset matkalla yhdenvertaiseen kansalaisuuteen. Raportteja 15. Helsinki: Stakes.

Pohjola, Anneli (1999): Työmarkkinavalmiuksien reunaehdot. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja B 29. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

2.2 Terveys ja hyvinvointi (3 op)

Tavoite:

Tavoitteena on syventää opiskelijan tietämystä fyysisen ja psyykkisen sairauden ja terveyden sekä vammaisuuden sosiaalisista ja subjektiivisista merkityksistä ja niitä säätelevistä yhteiskunnallisista ja kulttuurisista kytkennöistä sekä kehittää sosiaalityön asiantuntijuutta ja toiminta- valmiuksia moniammatillisessa vammais-, terveys- ja mielenterveystyössä. Jakson keskeiset sisällöt ovat terveyden edistämisen mahdollisuudet kuntouttavassa sosiaalityössä, terveydenhuoltoon ja kuntoutukseen liittyvät ammattikulttuurit ja niissä vaikuttaminen, sairaus, eriarvoisuus ja köyhyys, sairaus kokemuksena ja elämäntilanteena, fyysisesti ja psyykkisesti sairaiden ja vammaisten kansalaisuuden toteutuminen.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset

Kirjallisuus:

Ahponen, Helena (2008): Vaikeavammaisen nuoren aikuistuminen. Yksilöllinen ja erilainen elämäntilanne. Helsinki. Kelan tutkimusosasto.

Palosuo, Hannele & Koskinen, Seppo & Lahelma, Eero & Prättälä, Ritva & Martelin, Tuija & Ostamo, Aini & Keskimäki, Ilmo & Sihto, Marita & Talala, Kirsi & Hyvönen, Elisa & Linnanmäki, Eila (2007): *Terveyden eriarvoisuus Suomessa. Sosioekonomisten terveyserojen muutokset 1980-2005.* Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 23. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Romakkaniemi, Marjo (2011): *Masennus. Tutkimus kuntoutumisen kertomusten rakentumisesta.* Acta Universitet Lapponiensis 209. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Oheiskirjallisuus:

Bury, Michael (2000): *Health and Illness in a Changing Society.* Routledge. London & New York.

Harjula, Minna (1996): *Vaillinaisuudella vaivatut. Vammaisuuden tulkinnat suomalaisessa huoltokeskustelussa 1800-luvun lopulta 1930-luvun lopulle.* Suomen Historiallinen Seura. Helsinki.

Heinonen, Jari & Sundell, Markku & Västilä, Tarja (2001): *Syrjäytymistä estämässä. Arviointitutkimus tapaturma- ja sairausinvalidien liiton toiminnasta ja erityisesti "Ikääntyneiden monivammaisten syrjäytymisen estäminen" -kurseista.* Helsinki: TSIL.

Heinonen, Tuula & Metteri, Anna (2004): *Social Work in Health and Mental Health: Issues, Development and Actions.* Toronto: Canadian Scholar's Press.

Helen, Ilpo & Jauho, Mikko (toim.) (2003): *Kansalaisuus ja kansanterveys.* Gaudeamus. Helsinki.

Helen, Ilpo Antero (toim.) (2011): *Reformin pirstaleet: Mielenterveyspolitiikka hyvinvointivaltion jälkeen.* Tampere: Vastapaino.

Hietala, Outi & Valjakka, Sari & Martikka, Nina (2002): *"Täällä tehdään töitä itseä varten". Klubitilat ja jäsentilat mielenterveyskuntoutuksen ja työllistymisen uusina vaihtoehtoina. Kuntoutussäätiön tutkimuksia 65.* Helsinki: Kuntoutussäätiö.

Honkasalo, Marja-Liisa & Kangas, Ilka & Seppälä, Ullamaija (2003): *Sairas, potilas, omainen. Näkökulmia sairauden kokemiseen.* Helsinki: SKS.

Kangas, Ilka (2007): *Kohti terveyden tasa-arvoa.* Sosiaali- ja terveysministeriö

Kerson, Toba Schwaber and Associates (1997): *Social Work in Health Settings. Practice in Context. Second Edition.* New York and London: The Haworth Press.

Luukkainen, Minna (2008): *Viitotut elämät. Kuurojen nuorten aikuisten kokemuksia viittomakielisestä elämästä Suomessa. Yhteiskuntapolitiikan laitos.* Helsinki: Helsingin yliopisto.

Metteri, Anna & Kröger, Teppo & Pohjola, Anneli & Rauhala, Pirkko-Liisa (eds.) (2004): *Social Work Approaches in Health and Mental Health from Around the Globe.* New York: The Haworth Press.

Shakespeare, Tom (2006): *Disability Rights and Wrongs.* Routledge.

Siponen, Anne (1999): *"Ei minulle voi käydä näin"! Tutkimus astmaatikkojen sairastamisesta.* Acta Universitatis Tamperensis 707. Tampere: Tampereen yliopisto.

Teittinen, Antti (toim.) (2006): *Vammaisuuden tutkimus.* Helsinki: Yliopistopaino.

Walden, Anne (2006): *"Muurinsärkijät" tutkimus neorologisesti sairaan tai vammaisen lapsen perheen selviytymisen tukemisesta.* Kuopion yliopiston julkaisuja E 137. Kuopio: Kuopion yliopisto.

2.3 Päihde- ja muut riippuvuudet (3 op)

Tavoite:

Opiskelija tunnistaa riippuvuuden problematiikan yksilön, perheen, yhteisöjen ja yhteiskunnan näkökulmista sekä päihteiden käytöstä aiheutuvat haasteet sosiaali- ja terveyspalveluille ja niiden työskentelytavoille ja interventioille. Käsiteltäviä asioita ovat riippuvuudet elämäntavallisenä, kulttuurisena ja alakulttuurisena kysymyksenä, alkoholi- ja huumeepolitiikan yhteiskunnalliset ja eettiset perustelut, riippuvuuksiin liittyvät erityiskysymykset (työelämä, vanhemmuus, ikääntyminen, HIV, rikollisuus, perheväkivalta, prostituutio ym.) sekä kuntouttava sosiaalityö päihdekuntoutuksessa.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset

Kirjallisuus:

Knuuti, Ulla (2007): Matkalla marginaalista valtavirtaan?: Huumeiden käytön lopettaneiden elämäntapa ja toipuminen. Yhteiskuntapolitiikan laitos. Helsinki: Helsingin yliopisto.

Koski-Jännes, Anja & Riittinen, Liisa & Saarnio, Pekka (2008): Kohti muutosta. Motivointinetyelmiä päihde- ja käyttäytymisongelmiin. Helsinki: Tammi.

Toiviainen, Seppo (1997): Kantapöydän imu. Juoppokulttuuri valintana ja pakkona. Helsinki: Tammi.

Väyrynen, Sanna (2007): Usvametsän neidot. Tutkimus nuorten naisten elämästä huumekeuivoissa. Acta Universitatis Lapponiensis 118. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Oheiskirjallisuus:

Heinonen, Tuula & Metteri, Anna (2004): Social Work in Health and Mental Health: Issues, Development, Actions. Toronto: Canadian Scholar's Press.

Järvinen, Anna & Jokinen, Nina & Ketonen, Tiia & Laari, Liisa & Opari, Päivi & Varamäki, Ritva (2009): Päihdebarometri 2009. Kuntien ja järjestöjen näkemyksiä päihdetilanteesta. Terveiden edistämisen keskuksen julkaisuja 6/2009. Helsinki: Terveiden edistämisen keskus.

Kaukonen, Olavi & Hakkarainen, Pekka (toim.) (2002): Huumeiden käyttäjä hyvinvointivaltiossa. Helsinki: Gaudeamus.

Koski-Jännes, Anja & Hänninen, Vilma & Jussila, Antti (1998): Miten riippuvuus voitetaan? Helsinki: Otava

Kuusisto, Katja (2010): Kolme reittiä alkoholismista toipumiseen. Tutkimus muutoksesta hoidon ja vertaistuen avulla sekä ilman professionaalista hoitoa. Acta Universitatis Tamperensis 1492. Tampere: Tampere University Press.

Mielenterveys- ja päihdesuunnitelma (2009): Mieli 2009 -työryhmän ehdotukset mielenterveys- ja päihdetyön kehittämiseksi vuoteen 2015. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2009:3. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

Orjasniemi, Tarja (2005): Ottaako vai ei... Raittiuden ja alkoholin käytön sukupolvittaiset muutokset moraalivallin murtumisen ilmentymänä pohjoisella maaseudulla 1980-2000-luvulla. Acta Universitatis Lapponiensis 89. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Perälä, Jussi (2011): "Miksi lehmät pitää tappaa?" – Etnografinen tutkimus 2000-luvun huume-markkinoista Helsingissä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Helsinki.

Skaffari, Pia (2011): Rajat ylittävä prostituutio. Tutkimus naisten kokemuksista pohjoisen itä-prostituutiosta. Lapin yliopistokustannus. Rovaniemi.

Suhonen, Heikki & Murto, Lasse (2002): Menetetyt hetket ja avautuvat mahdollisuudet: tutkimus asiakassuhteen muotoutumisesta päihdehuollon erityispalveluissa. A-klinikkasäätiö. Helsinki.

Tammi, Tuukka & Aalto, Mauri & Koski-Jännes, Anja (toim.) (2010): Irti päihdeongelmasta. Porvoo: Edita.

Törmä, Sinikka & Huotari, Kari & Inkeroinen, Tiia (2003): Koordinointia ja kumppanuuksia! Helsingin päihdehuollon ulkoinen arviointi. Tutkimuksia 4/2003. Helsinki: Helsingin kaupungin sosiaalivirasto.

Virokannas, Elina & Väyrynen, Sanna (toim.) (2013): Varjoja naiseudessa. Kuopio: Unipress. (painossa)

Weckroth, Antti (2006): Valta ja merkitysten tuottaminen korvaushoidossa. Etnografinen tutkimus huumehoitolaitoksesta. Alkoholitutkimussäätiön julkaisuja 47. Helsinki: Alkoholitutkimussäätiö.

2.4 Muut kuntouttavan sosiaalityön erityiskysymykset (3 op)

a) Ikääntyminen ja vanhuus

Tavoite:

Opiskelija tunnistaa vanhuuden elämänvaiheena, ikääntymisen merkitykset, vanhusasiakkaiden erityisyyden ja näiden yhteyden kuntouttavan sosiaalityön työmuotoihin. Keskeisiä sisältöjä ovat biologiset, psyykkiset, sosiaaliset ja fyysiset vanhenemisprosessit, uusi ymmärrys vanhuudesta, ikääntyneen työntekijän, kolmannen iän ja vanhuuden vahvuudet ja voimavarat, ikääntyneiden ihmisten kommunikaatiokysymykset sekä eri sukupolvet ja elämäntilanteiden huomioonotettavat työmuodot.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset

Kirjallisuus:

Koskinen, Simo & Hakapää, Liisa & Maranen, Pirkko & Piekkari, Jouni (2007): Kolmasikäisten elämää pohjoisissa kaupungeissa. KaupunkiElvi-hankkeen tutkimustuloksia. Sosiaalityön laitos/Teollisen muotoilun laitos. Rovaniemi: Lapin Yliopisto.

Seppänen, Marjaana (2006): Gerontologinen sosiaalityö. Helsinki: Yliopistopaino.

Vaarama, Marja & Pieper, Richard & Sixsmith, Andrew (ed.) (2008): Care-related quality of life in old age. Concepts, models and empirical findings. New York: Springer.

Ylinen, Satu (2008): Gerontologinen sosiaalityö. Tiedonmuodostus ja asiantuntijuus. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 155. Kuopio: Kuopion yliopisto.

Oheiskirjallisuus:

Anttonen, Anneli; Valokivi, Heli & Zechner, Minna (toim.) (2009): Hoiva. Tutkimus, politiikka ja arki. Tampere: Vastapaino.

Biggs, Simon (2000): Understanding ageing. Images, attitudes and professional practice. Buckingham: Open University Press.

Estes, Carroll L. (2001): Social policy and aging. A critical perspective. Thousands Oaks: Sage.

Greene, Roberta R. (2000): Social work with the aged and their families. New York: Aldine de Gruyter.

Heikkinen, Eino & Marin, Marjatta (toim.) (2002): Vanhuuden voimavarat. Helsinki: Tammi.

Heikkinen, Eino & Rantanen, Taina (toim.) (2003): Gerontologia. Helsinki: Duodecim.

Kangas, Ilka & Nikander, Pirjo (toim.) (1999): Naiset ja ikääntyminen. Helsinki: Gaudeamus.

Nathanson, Ilene & Tirrito, Terry T. (1998): Gerontological Social Work. Theory into Practice. Springer cop. New York.

Neysmith, Sheila M. (toim.) (1999): Critical issues for future social work practice with aging persons. New York: Columbia University Press.

Rintala, Taina (2003): Vanhuskuvat ja vanhustenhuollon muotoutuminen 1850-luvulta 1990-luvulle. Tutkimuksia 132. Helsinki: Stakes.

Phillipson, Chris & Bernard, Miriam & Phillips, Judith & Ogg, Jim (2001): The Family and Community life of older people. Social networks and social support in three urban areas. London: Routledge.

Salonen, Kari (2007): Haastava sosiaalinen vanhustyössä. Avopalvelutyöntekijöiden näkemyksiä kotona asuvien vanhusten sosiaalisesta olomuotoisuudesta. Turun ammattikorkeakoulun tutkimuksia 26. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Sankari, Anne (2004): Ikääntyviä tietoyhteiskunnassa. Kulttuuriset ajattelutavat ja sosiaalinen tila. Jyväskylä: Sophi.

Seppänen, Marjaana & Karisto, Antti & Kröger, Teppo (toim.) (2007): Vanhuus ja sosiaalityö: sosiaalityö avuttomuuden ja toimijuuden välissä. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Quadagno, Jill (1999): Aging and the life course. An introduction to social gerontology. Boston: McGraw-Hill College.

Vaarama, Marja (toim.) (2009): Ikääntyminen riskinä ja mahdollisuutena. Poliittisen kestävyysalaryhmän raportointi. Valtioneuvoston kanslian raportteja 3. Helsinki: Valtioneuvoston kanslia.

b) Kriminaalihuolto ja vankeinhoito

Tavoite:

Tavoitteena on kehittää kuntouttavan sosiaalityön asiantuntijuutta ja toimintavalmiuksia erityisesti kriminaalihuollon toimintaympäristöön. Syventää tietämystä rikollisesta käyttäytymisestä, rikollisista alakulttuureista sekä rikollisuuden institutionaalaisesta säätelystä.

Keskeisiä sisältöjä ovat rikollisen urakehitys, rikoksiin, rikollisuuteen ja rikollisiin liittyvä tutkimustieto, tutkinta-, seuraamus- ja rangaistusjärjestelmiin liittyvät kysymykset, rikollisuuden eh-

käisy, kuntoutusohjelmat, yhteisölliset lähestymistavat ja kuntouttava sosiaalityö sekä rikosten tekijät, uhrin ja omaiset sosiaalityön asiakkaina.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset.

Kirjallisuus:

Granfelt, Riitta (2008): Osalliseksi omaan elämään – Work out –ohjelma nuoren vangin tukena. Helsinki: Rikosseuraamusvirasto.

Järvinen, Minna-Kaisa (2007): Asiakas-työtekijäsuhteen dialoginen arviointi kriminaalihuollossa. Helsinki: Rikosseuraamusvirasto.

Karsikas, Vuokko (2005): Selvin päin olosta tulee hyvä fiilis. Päihdeongelmaisten vankien voimaantuminen. Helsinki: Rikosseuraamusvirasto.

Kääriäinen, Juha (1994): Seikkailijasta pummiksi. Tutkimus rikosurasta ja sosiaalisesta kontrollista. Vankeinhoidon koulutuskeskuksen julkaisuja. Helsinki: Painatuskeskus.

Oheiskirjallisuus:

Christie, Nils (1993): Kohti vankileirien saaristoa? Rikollisuuden kontrolli teollisuutena länsimaissa. Helsinki: Hanki ja jää.

Granfelt, Riitta (2003): Vankilasta kotiin vai kadulle? Vangit kertovat asunnottomuudesta. Helsinki: Ympäristöministeriö.

Granfelt, Riitta (2007): Oppisin elämään riippuvuuteni kanssa”. Tutkimus naisvankien päihdekuntoutuksesta Vanajan vankilassa. Helsinki: Rikosseuraamusvirasto.

Hannus, Riitta & Mehtola, Sirkku & Natunen, Luru & Ojuri, Auli (toim.) (2011): Veitsen terällä. Naiseus ja parisuhdeväkivalta. Helsinki: Ensi- ja turvakotien liitto.

Hypen, Kimmo (2004): Vankilasta vuosina 1993-2004 vapautuneet ja vankilaan uudestaan palanneet. Rikosseuraamusvirasto julkaisuja 1/2004. Helsinki: Rikosseuraamusvirasto.

Kauppila, Tarja (1999): Vankeudesta vapauteen. Suomalaisten miesvankien turvattomuus ja elämäntilanteiden hallinta. Vankeinhoidon koulutuskeskuksen julkaisuja. Helsinki: Tietosanoma.

Knuuti, Ulla & Vogt-Airaksinen, Tiina (2010): Ohjelmatyö rikosseuraamusalalla. Helsinki: Rikosseuraamuslaitos.

Kyngäs, Margit (2000): Vankeus miehen elämäkulussa. Tutkimus nuorena rikosentekijänä vankilaan tuomittujen miesten lapsuudesta, vankeudesta ja vankeuden jälkeisestä elämästä.

Acta Universitatis Lapponiensis 36. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

Laine, Matti (2007): Kriminologia ja rankaisun sosiologia. Helsinki: Tietosanoma.

Linderborg, Henrik (2001): Brott och straff. En undersökning av samhällstjänsten som straff. Turku: Åbo Akademi.

Linderborg, Henrik (2004): Sosiaalityö yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanoon liittyvässä valvonnassa. Oikeus 33/2004, 158-178.

Perhe muurin toisella puolella (2003): Työryhmän mietintö. Rikosseuraamusviraston julkaisuja 1/2003. Vammala: Rikosseuraamusvirasto.

Rautniemi, Lasse (2012): Yhdyskuntapalvelukansalaisyhteiskunnan ja valtion rajamailla. Teoreettis-empiirinen tutkimus. Acta Universitatis Tamperensis 1725. Tampere: Tampereen yliopisto.

Rikollisuustilanne 2006 (2007): Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja. Helsinki: Edita.

Timonen, Helena (2009): Omin sanoin: elämän ja muutoksen tarinat vankilasta vapauteen. Joensuu: Joensuun yliopisto

Tourunen, Jouni (2000): Epäilyksen polttopisteessä. Tutkimus päihdekuntoutusosastosta vankilassa. Tutkimuksia 112. Helsinki: Stakes.

Väyrynen, Sanna & Ronkainen, Suvi & Silen, Marianne & Keränen, Anne & Tyni, Sasu (2013): Muutokseen motivointi ja väkivaltaisuuden muutos. Arviointitutkimus Move-ohjelman vaikuttavuudesta. Helsinki: Rikosseuraamuslaitos. (painossa)

What works? – Mikä toimii vankeinhoidossa ja kriminaalihuollossa? Vankeinhoidon koulutuskeskuksen oppikirja 1/2003. Helsinki: Rikosseuraamusvirasto.

c) Muu kuntouttavan sosiaalityön erityiskysymys

Tavoite:

Kuntouttavan sosiaalityön erityiskysymykset ovat edellistä lukuisammat. Lisäksi erityiskysymysten merkitys sosiaalityölle ja yhteiskunnalle sekä niistä tuotetun tieteellisen tiedon määrä vaihtelee eri aikoina. Tähän perustuen opetussuunnitelmaan voidaan toteutusvaiheessa sijoittaa myös muita kuntouttavan sosiaalityön erityiskysymyksiä kuin aiemmin mainitut. Koulutukseen voidaan sisällyttää muita kuin edellisiä erityiskysymyksiä myös opiskelijälähtöisesti silloin, kun tämä on opiskelijakohtaisen kuntouttavan sosiaalityön erityisasiantuntijuuden kehittämisen kannalta perusteltua.

Oppimismuodot:

Sovitaan erikseen.

Oheiskirjallisuus:

Määräytyy kuntouttavan sosiaalityön erityiskysymysten mukaan.

3 SOSIAALITYÖN LÄHESTYMISTAVAT JA TYÖMUODOT (20 OP)

Tavoite on perehdyttää kuntouttavan sosiaalityön teoreettisiin lähtökohtiin, asiakassuhteen/suhteiden rakentamiseen ja asiantuntijuuteen moniammatillisissa tiimeissä ja palveluverkostoissa sekä eri tasoilla tapahtuvaan monimuotoiseen vaikuttamistyöhön.

3.1 Kuntouttavan sosiaalityön teoreettinen tausta-ajattelu (5 op)

Tavoite:

Opiskelija perehtyy kuntouttavan sosiaalityön eettiseen, teoreettiseen ja metodisiin lähtökohtiin; erityisesti valtaistumisen, voimaantumisen, osallisuuden ja toimijuuden tematiikkaan.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus, teoreettinen essee ja erikseen sovittavat suoritukset, mahdollisesti vaihtoehtoisten työskentelytapojen kehittäminen, kokeileminen ja arviointi.

Kirjallisuus:

Eronen, Tuija & Heinonen, Jari (1994): *Vespa liikkeessä*. Tamperelaisen "Vaihtoehtoisen sosiaalipolitiikan liikkeen" toimintahistoria, kehykset ja julkinen kuva.. Helsinki: Sosiaaliturvan keskusliitto.

Freire, Paulo (2005): *Sorrettujen pedagogiikka*. Tampere: Vastapaino.

Närhi, Kati & Talvensola, Sivi & Valppu-Vanhainen, Anne & Karjalainen, Juhani (2009): *Aikuis-sosiaalityö muutoksessa*. Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, raportteja 22. Jyväskylä: Koske.

Siitonen, Juha (1999): *Voimaantumisteorian perusteiden hahmottelua*. Acta Universitatis Ouluensis E 37. Oulu: Oulun yliopisto.

Thompson, Neil (2006): *Power and empowerment*. Russell House.

Oheiskirjallisuus:

Adams, Robert & Dominelli, Lena & Payne, Malcolm (eds.) (2002): *Critical Practice in Social Work*. Hampshire & New York: Palgrave.

Fook, Jan (2002): *Social Work. Critical Theory and Practice*. London: Sage.

Heinonen, Tuula & Spearman, Len (2001): *Social Work Practice. Problem Solving and Beyond*. Toronto: Irwin Publishing.

Hänninen, Sakari & Karjalainen, Jouko & Lahti, Tuukka (2005): *Toinen tieto. Kirjoituksia huono-osaisuuden tunnistamisesta*. Helsinki: Stakes.

Karjalainen, Vappu & Vilkkumaa, Ilpo (toim.) (2004): *Kuntoutus kanssamme. Ihmisen toimijuuden tukeminen*. Helsinki: Stakes.

Metteri, Anna (toim.) (2003): *Asiakkaan ääntä kuunnellen. Kitkakohdista kehittämis ehdotuksiin*. Helsinki: YTY/Edita.

Metteri, Anna (toim.) (2003): *Syntykö luottamusta? Sairastaminen, kansalainen ja palvelujärjestelmä*. Helsinki: YTY/Edita.

Miley, Karla & O'Melia, M. & DuBois, Brenda (2004): *Generalistic Social work practice. An empowering approach*. Boston: Allyn & Bacon.

Pease, Bob & Fook, Jan (eds.) (1999): *Transforming Social Work Practice. Postmodern Critical Perspectives*. London & New York: Routledge.

Pehkonen Aini & Väänänen-Fomin, Marja (toim.) (2011): *Sosiaalityön arvot ja etiikka*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Rose, Stephen M. & Black, Bruce (1985): *Advocacy and Empowerment. Mental Care in the Community*. London & Boston: Routledge & Kegan Paul.

Satka, Mirja (1993): *Kansalaiskeskeinen sosiaalityö – utopia ja vaihtoehto*. *Sosiaalityöntekijä* 3/1993.

Satka, Mirja & Pohjola, Anneli & Rajavaara, Marketta (toim.) (2003): *Sosiaalityö ja vaikuttaminen*. *SoPhi 76*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Simon, Barbara Levy (1994): *The Empowerment Tradition in American Social Work*. New York: Columbia University Press.

Stepney, Paul & Ford, Deidre (2000): *Social Work Models, Method and Theories. A Framework for Practice*. Dorset: Russell House Publishing.

3.2 Kuntouttavan sosiaalityön prosessi 5 op

Tavoite:

Tavoitteena on syventää kuntouttavan sosiaalityön ymmärtämistä ja osaamista sekä voimavara- ja ratkaisukeskeisenä että vuorovaikutuksellisenä ja vaikuttavana työprosessina. Keskeisiä sisältöjä ovat kuntouttavan sosiaalityön vuorovaikutusprosessit, asiakkuus ja asiakaslähtöisyys, vaikuttamis- ja asianajotoiminta, voimavara- ja ratkaisukeskeiset työskentelyprosessit, kuntouttava sosiaalityö holistisena ja ekologisena näkökulmana, kuntouttavan sosiaalityön työprosessien arviointi ja kehittäminen sekä kuntouttavan sosiaalityön palvelujen organisointi, arviointi ja kehittäminen.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset

Kirjallisuus:

Forssen, Katja & Roivainen, Irene & Ylinen, Satu & Heinonen, Jari (toim.) (2012): *Kohtaako sosiaalityö köyhyyden*. *Sosiaalityön vuosikirja*. Kuopio: Unipress.

Pösö, Tarja & Mäntysaari, Mikko & Pohjola, Anneli (toim.) (2009): *Sosiaalityön teoria*. PS-kustannus.

Mönkkönen, Kaarina (2002): *Dialogisuus kommunikaationa ja suhteena. Vastaaminen, vallan ja vastuun merkitys sosiaalialan asiakastyön vuorovaikutuksessa*. Kuopion yliopiston julkaisuja E Yhteiskuntatieteet 94. Kuopio: Kuopion yliopisto.

Roivainen, Irene & Nylund, Marianne & Korkiamäki, Riikka & Raitakari, Suvi (toim.) (2008): *Yhteisöt ja sosiaalityö. Kansalaisen vai asiakkaan asialla?* Juva: PS-kustannus.

Oheiskirjallisuus:

Braye, Suzy & Preston-Shoot, Michael (1995): Empowering Practice in Social Care. Buckingham: Open University Press.

Compton, Beulah R. & Galaway, Burt (1999): Social Work Processes. Pacific Grove Brook.

Dominelli, Lena (2000): Empowerment. Help or Hindrance in Professional Relationships. Teoksessa Stepney, Paul & Ford, Deidre (eds.): Social Work Models, Methods and Theories: A Framework for Practice. Dorset: Russell House Publishing Ltd.

Eronen, Tuija (2012): Lastenkoti osana elämäntarinaa. Narratiivinen tutkimus lastenkodissa asuneiden kertomuksista. Acta Universitatis Tamperensis 1731. Tampere: Tampereen yliopisto.

Hur, Mann Hyung (2006): Empowerment in terms of theoretical perspectives. Exploring a typology of the process and components across disciplines. Journal of community psychology, Vol. 34, 523-540.

Metteri, Anna & Kröger, Teppo & Pohjola, Anneli & Rauhala, Pirkko-Liisa (eds.) (2004): Social Work Approaches in Health and Mental Health from Around the Globe. New York: The Haworth Press.

Matthies, Aila-Leena & Närhi, Kati & Ward, Dave (eds.) (2001): The eco-social approach in Social Work. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Mullender, Audrey & Ward, Dave (1991): Self-Directed Groupwork. Users Take Action for Empowerment. London: Whiting & Birch.

Närhi, Kati (2004): The eco-social approach in social work and the challenges to the expertise of social work. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Rostila, Ilmari (2001): Tavoitelähtöinen sosiaalityö. Voimavarakeskeisen ongelmanratkaisun perusteet. Sophi. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Rostila, Ilmari (2001): Sosiaalisen kuntoutuksen mekanismit. Monet-projektin realistinen arviointi. Stakesin sosiaalipalvelujen evaluaatioryhmä. FinSoc-arviointiraportteja 3/2001. Helsinki: Stakes.

Saleeby, Dennis (ed.) (1997): The Strengths Perspective in Social Work Practice. Longman. New York.

Yliruka, Laura (2006): Kuvastin. Reflektiivinen itse- ja vertaisarviointimenetelmä sosiaalityössä. Työpapereita 15. Helsinki: Stakes.

3.3 Moniammatillisuus ja verkostot 5 op

Tavoite:

Tavoitteena on syventää ymmärrystä kuntouttavan sosiaalityön työmuodoista ja kehittämisestä. Keskeiset sisällöt ovat verkostotyö ja moniammatillinen asiantuntijatyö, vertaistuki, itseapu ja järjestötoimijuus, aktivoiva ja kuntouttava työote sekä kansalaiskeskeinen, paneutuva työote ja vaikuttaminen. Verkostokeskeisessä työskentelyssä korostetaan yksilön osallisuutta elämäntilanteensa arvioijana ja tulkitsijana.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja etätehtävä.

Kirjallisuus:

Hyväri, Susanna (2001): Vallattomuudesta vastuuseen – kokemuksen politiikan sankaritarinoita. Vankeinhoidon koulutuskeskuksen julkaisuja 3/2001. Vammala: Tietosanoma.

Hänninen, Sakari & Karjalainen, Jouko & Lehtelä, Kirsi-Marja (2007): Pääsy kielletty! Poiskäännyttämisen politiikka ja sosiaaliturva. Tietokirjoja 245. Helsinki: Stakes.

Kurki, Leena (2000): Sosiokulttuurinen innostaminen. Muutoksen pedagogiikka. Vastapaino. Tampere.

Metteri, Anna (toim.) (1996): Moniammatillisuus ja sosiaalityö. Sosiaalityöntekijäin liitto. Edita. Helsinki.

Pohjola, Anneli & Kemppainen, Tarja & Väyrynen, Sanna (toim.) (2012): Vaikuttavuus sosiaalityössä. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Oheiskirjallisuus:

Pohjola, Anneli & Laitinen, Merja (toim.) (2003): Sosiaalisen vaihtuvat vastuut. Jyväskylä: PS-kustannus.

Hokkanen, Liisa (2003): Vapaaehtoisuus – pala elämään. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisusarja 6. Oulu: Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus.

Kinnunen, Petri & Kostamo-Pääkkö, Kaisa (toim.) (2003): Alueelliset hyvinvointistrategiat. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen julkaisusarja 5. Oulu: Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus.

Kokko, Riitta-Liisa (2003): Asiakas kuntoutuksen yhteistyöryhmässä. Institutionaalisen kohtaamisen jännitteitä. Kuntoutussäätiön tutkimuksia 72. Helsinki: Kuntoutussäätiö.

Niemelä, Jorma & Dufva, Virpi (2003): Hyvinvoinnin arjen asiantuntijat. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisusarja 10. Jyväskylä: PS-kustannus.

Niiranen, Vuokko & Lumijärvi, Ismo & Stenvall, Jari (2005): Kuntapalveluiden tuloksellisuuden arviointi. Tasapainotettu mittaristo kunnallisessa organisaatiossa. Kartuke-tutkimusohjelman julkaisu 3. Jyväskylä: PS-Kustannus.

Nylund, Marianne & Yeung, Anne Birgitta (toim.) (2005): Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino.

Raitakari, Suvi & Virokannas, Elina (toim.) (2009): Nuorisotyön ja sosiaalityön jaetut kentät. Puheenvuoroja asiantuntijuudesta ja kohtaamisista. Nuorisotutkimusverkoston julkaisu 96. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto.

Seppänen-Järvelä, Riitta & Karjalainen, Vappu (toim.) (2006): Kehittämistyön risteyskysymyksiä. Helsinki: Stakes.

Shera, Wes & Wells, Lilian M. (eds.) (1999): Empowerment Practice in Social Work. Developing Richer Conceptual Foundations. Toronto: Canadian Scholar's Press.

Viitala, Riitta (2006): Johda osaamista! Osaamisen johtamisen teoriasta käytäntöön. Helsinki: Infoviestintä.

Yeung, Anne Birgitta (2004): Individually together. Finnish Church Social Work Volunteerism in Late-Modernity. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto.

3.4 Sosiaalityön johtaminen (5 op)

Tavoite:

Opiskelija perehtyy sosiaalityön johtamisen kysymyksiin HOPS:n mukaisesti.

Oppimismuodot:

Opiskelija valitsee Sosnetin virtuaaliopetuksesta johtamiseen liittyviä verkkokursseja omien tarpeiden pohjalta. Verkkokurssitarjonta vahvistetaan lukuvuosittain.

II TUTKIMUSMETODOLOGIAOPINNOT 25 op

4.1 Sosiaalityön tieteenteoria 2 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelijaa hallitsee tieteenteorian perusteet sekä ymmärtää oman tieteentienalan ja valitsemansa tutkimuksellisen lähestymistavan syvällisemmin.

Oppimismuodot:

Luennot ja oheismateriaali.

Kirjallisuus:

Raatikainen, Panu (2004): Ihmistieteet ja filosofia. Helsinki: Gaudeamus.

Oheiskirjallisuus:

Blom, Björn & Morén, Stefan & Nygren, Lennart (red.) (2006): Kunskap i socialt arbete: om villkor, processer och användning. Stockholm: Natur och Kultur.

Guba, Egon & Lincoln, Yvonna S. (1989): Fourth Generation Evaluation. Newbury Park and New Delhi: Sage Publications.

Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa ja Heinlahti, Kaisa (2006): Mitä on tutkimus? Argumentaatio ja tieteenfilosofia. Helsinki: Gaudeamus.

Karvinen, Synnöve & Pösö, Tarja & Satka, Mirja (toim.) (2000): Sosiaalityön tutkimus. Jyväskylä: SoPhi.

Kuusela, Pekka & Niiranen, Vuokko (toim.) (2006): Realismin haaste sosiaalitieteissä. Kuopio: Unipress.

Metsämuuronen, Jari (2003): Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä. Helsinki: Met-help.

Niiniluoto, Ilkka (1997): Johdatus tieteenfilosofiaan: käsitteen ja teorianmuodostus. Helsinki: Otava.

Perttula, Juha & Latomaa, Timo (toim.) (2006): Kokemuksen tutkimus. Merkitys, tulkinta, ymmärtäminen. 2. painos. Helsinki: Dialogia.

Raunio, Kyösti (1999): Positivismi ja ihmistiede. Sosiaalitutkimuksen perusteet ja käytännöt. Helsinki: Gaudeamus.

Räsänen, Pekka & Anttila, Anu-Hanna & Melin, Harri (toim.) (2005): Tutkimus menetelmien pyörteissä. Sosiaalitutkimuksen lähtökohdat ja valinnat. Jyväskylä: PS-Kustannus.

4.2 Sosiaalityön tutkiva kehittäminen 5 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija tunnistaa keskeisiä työhön ja organisaatioon liittyviä asioita, jotka on huomioitava oman työn tutkivassa kehittämisessä. Opiskelija osaa huomioida työn kon-

tekstuaalisuuden, työn tekemisen ja tutkimisen eettiset kysymykset sekä oman työprosessin monitoroinnin ja tiedon saannin kysymykset.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset.

Kirjallisuus:

Adams, Robert & Dominelli, Lena & Payne, Malcolm (2005): *Social work futures. Crossing boundaries, transforming practice*. Palgrave: Macmillan.

Rauhala, Lauri (2005): *Ihmiskäsitys ihmistyössä*. Helsinki: Yliopistopaino.

Oheiskirjallisuus:

Arnkil, Tom Erik & Eriksson, Esa & Arnkil, Robert (2000): *Palveluiden dialoginen kehittäminen kunnissa – sektorikeskeisyydestä ja projektien kaaoksesta joustavaan verkostointiin*. Stakes: raportteja 253. Helsinki. Stakes.

Blom, Björn & Morén, Stefan & Nygren, Lennart (red.) (2006): *Kunskap i socialt arbete. Om villkor, processer och användning*. Stockholm: Natur och Kultur.

Dahlgren, Lena & Sauer, Lennart (red.) (2009): *Att forska i socialt arbete - utmaningar, förhållningssätt och metoder*. Stockholm: Studentlitteratur.

Engeström, Yrjö (2002): *Kehittävä työntutkimus*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Fook, Jan (2002): *Theorizing from Practice. Towards an Inclusive Approach for Social Work Research*. *Qualitative Social Work*, Vol. 1, No. 1, 79-95. Sage.

Heinonen, Hanna (2007): "Kohti syvempää ymmärrystä sosiaalityössä" – sosiaalityöntekijät tutkivaa ja arvioivaa työtettä paikantamassa. Soccan ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja nro16. Helsinki: Socca. Luettavissa verkossa:

http://www.socca.fi/files/72/Tutkiva_arvioiva_tyo-ote_sosiaalityontekijoiden_jasentamana.pdf

Hurtig, Johanna, Laitinen, Merja & Uljas-Rautio, Katariina (2010): *Ajattele itse! – tutkimuksellisen lukutaidon perusteet*. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kiili, Johanna (2006): *Lasten osallistumisen voimavarat. Tutkimus ipanoiden osallistumisesta*. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Kivipelto, Minna (2006): *Sosiaalityön kriittinen arviointi. Sosiaalityön kriittisen arvioinnin perusteet, teoriat ja menetelmät*. Seinäjoen ammattikorkeakoulun sarja Tutkimuksia A3. Seinäjoki: Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Rajavaara, Marketta (2007): *Vaikuttavuusyhteiskunta. Sosiaalisten olojen arvostelusta vaikutusten todentamiseen*. Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia 84/2007. Kelan tutkimusosasto. Vammala: Vammalan kirjapaino.

Satka, Mirja & Karvinen-Niinikoski, Synnöve & Nylund, Marianne & Hoikkala, Susanna (toim.) (2005): *Sosiaalityön käytäntötutkimus*. Helsinki: Palmenia-kustannus.

Seppänen-Järvelä, Riitta & Karjalainen, Vappu (toim.) (2006): *Kehittämistyön risteyskysymyksiä*. Helsinki: Stakes.

Virtanen, Petri (2000): *Projektityö*. Helsinki: WSOY.

4.3 Tutkimusmenetelmät 8 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija hahmottaa tutkimukselliseen lähestymistapaan, tiedonhankintaan sekä aineiston keruutapaan ja analyysimenetelmään liittyviä kysymyksiä ja osaa itsenäisesti tehdä niihin liittyviä valintoja ja ratkaisuja. Tähän pyritään tutustumalla erilaisiin laadullisen ja määrällisen tutkimuksen menetelmiin. Lisäksi opiskelija perehtyy syvällisemmin tutkimukselliseen kiinnostukseensa sopivan ja tulevassa lisensiaatintutkimuksessaan käyttämänsä tutkimusotteen tai -menetelmän keskusteluihin ja kirjallisuuteen.

Oppimismuodot:

Luennot, kirjallisuus ja erikseen sovittavat suoritukset. Sovittavan suorituksen tulee liittyä opiskelijan lisensiaatintutkimuksen metodologisiin ratkaisuihin.

Tässä esitetty kirjallisuus kattaa metodologisia ratkaisuja melko laajasti ja antaa lähtökohdan tutkimusmenetelmällisille valinnoille. Laajempi ja yksittäiseen lähestymistapaan monipuolisemman paneutuva kirjallisuus löytyy mm. Sosnetin internetsivujen kautta (www.sosnet.fi).

Laadullisen tutkimuksen yleiskirjallisuus:

Kirjallisuus:

Alasuutari, Pertti (1999): Laadullinen tutkimus. 3. uudistettu painos. Tampere: Vastapaino.

Silverman, David (2006): Interpreting Qualitative Data. Methods for Analyzing Talk, Text and Interaction. London: Sage.

Oheiskirjallisuus:

Coffey, Amanda & Atkinson, Paul (1996): Making Sense of Qualitative Data. Thousand Oaks, CA.: Sage.

D'Cruz, Heather & Jones, Martyn (2004): Social Work Research. Ethical and Political Contexts. London: Sage.

Denzin, Norman K. & Lincoln, Yvonna, S. (1998): The Landscape of Qualitative research. Theories and Issues. London: Sage.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998): Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.

Fangen, Katrine (2005): Deltagande observation. Malmö: Liber Ekonomi.

Mason, Jennifer (2002): Qualitative Researching. London: Sage.

Taylor, Steven J. & Bogdan, Robert (1998): Introduction to Qualitative Methods: A Guidebook and Resource. John Wiley & Sons Inc.

Laadullisen tutkimuksen menetelmällisesti eriytyvä kirjallisuus:

Coffey Amanda (1999): The Ethnographic Self. Fieldwork and the Representation of Identity. London: Sage.

Eräsaari, Leena (1995): Kohtaamisia byrokraattisella näyttämöllä. Helsinki: Gaudeamus.

- Fetterman, David M. & Wandersman, Abraham (2004): *Empowerment Evaluation Principles in Practice*. New York. The Guildford Press.
- Francis, David & Hester, Stephen (2004): *An Invitation to Ethnomethodology. Language, Society and Interaction*. London: Sage.
- Hammersley, Martin & Atkinson, Paul (1995): *Ethnography. Principles in Practice*. Second edition. London: Routledge.
- Heikkinen, Hannu & Huttunen, Raimo & Moilanen, Pentti (toim.) (1999): *Siinä tutkija missä tekijä. Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja*, Jyväskylä: Atena Kustannus.
- Hyvärinen, Matti & Peltonen, Eeva & Viikko, Anni (toim.) (1998): *Liikkuvat erot. Sukupuoli elämäkertatutkimuksessa*. Tampere: Vastapaino.
- Johansson, Thomas (2000): *Det första könet? Mansforskning som reflexivt projekt*. Lund: Studentlitteratur.
- Jokinen, Arja & Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero (1999): *Diskurssianalyysi liikkeessä*. Tampere: Vastapaino.
- Kvale, Steinar (1996): *Interviews. An introduction to Qualitative Research interviewing*. London: Sage. Myös ruotsiksi.
- Patton, Michael Quinn (2001): *Qualitative Research & Evaluation Methods*. Third Edition. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Rajavaara, Marketta (2006): *Yhteiskuntaan vaikuttava Kela. Katsaus vaikuttavuuden käsitteisiin ja arviointiin*. Helsinki: Kelan tutkimusosasto.
- Riessman, Catherine Kohler (2008): *Narrative methods for the human sciences*. London: Sage.
- Rubin, H. J. and Rubin, I. S. (1995) *Qualitative Interviewing. The Art of Hearing Data*. London: Sage.
- Ruusuvuori, Johanna & Nikander, Pirjo & Hyvärinen, Matti (toim.) (2010): *Haastattelun analyysi*. Tampere: Vastapaino.
- Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.) (2005): *Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*. Tampere: Vastapaino.
- Shaw, Ian F. & Greene, Jennifer C. & Mark, Melvin M. (eds.) (2006): *Handbook of evaluation. Policies, programs and practices*. London: Sage.
- Shaw, Ian & Lishman, Joyce (eds.) (1999): *Evaluation and Social Work Practice*. London: Sage.
- Stanley, Liz (1992): *The Auto/biographical I. Theory and Practice of Feminist Auto/Biography*. Manchester: Manchester University Press.
- Tuomi, Jouni & Sarajarvi, Anneli (2003): *Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi*. Helsinki: Tammi.
- Välimaa, Outi (2011): *Kategoriat ongelman selontekoina. Pitkäaikaistyöttömyydestä neuvottelminen ja sen rakentuminen haastattelupuheessa*. Acta Universitatis Tamperensis 1589, Tampere: TUP.
- Yin, R.K. (2002): *Case study research: Design and Methods* (3rd ed.) Sage Publications.

Kvantitatiivinen tutkimus:

Kirjallisuus:

Alkula, Tapani & Pöntinen, Seppo & Ylöstalo, Pekka (2002): Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Helsinki: WSOY.

Oheiskirjallisuus:

Jokivuori, Pertti & Hietala, Risto (2007): Määrällisiä tarinoita: monimuuttujamenetelmien käyttö ja tulkinta. Helsinki: WSOY.

Metsämuuronen, Jari (2001): Monimuuttujamenetelmien perusteet SPSS-ympäristössä. Metodologia-sarja 7. International Methelp Ky.

Paananen, Seppo & Juntto, Anneli & Sauli, Hannele toim. (1998): Faktajuttu. Tilastollisen tutkimuksen käytännöt. Tampere: Vastapaino.

Toivonen, Timo (1999): Empiirinen sosiaalitutkimus. Helsinki: WSOY.

Tutkimusetiikka:

Kirjallisuus:

Hallamaa, Jaana & Launis, Veikko & Lötjönen, Salla & Sorvali, Irma (toim.) (2006): Etiikkaa ihmistieteille. Tietolipas 211. Helsinki: Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Oheiskirjallisuus:

Clarkeburn, Henriikka & Mustajoki, Arto (2007): Tutkijan arkipäivän etiikka. Tampere: Vastapaino.

Karjalainen, Sakari & Launis, Veikko & Pelkonen, Risto & Pietarinen Juhani (toim.) (2002): Tutkijan eettiset valinnat. Helsinki: Gaudeamus.

Kuula, Arja (2006): Tutkimusetiikka - aineiston hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.

Pohjola, Anneli (toim.) (2003): Eettisesti kestävä sosiaalitutkimus. Lapin yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja C, työpapereita 47. Rovaniemi: Lapin yliopisto.

4.4 Tieteellinen kirjoittaminen ja raportointi 5 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija hallitsee tieteellisen kirjoittamisen yleiset periaatteet ja omaan ilmaisuunsa liittyvät erityiskysymykset. Opiskelija osaa rakentaa eheän, toimivan ja kiinnostavan tutkimuksellisen tekstin ja tunnistaa, millaisista elementeistä rakentuu tieteellinen julkaisu ja toimiva tekstikokonaisuus.

Oppimismuodot:

Luennot ja harjoitukset tai kirjoitustehtävä.

Kirjallisuus:

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula (2007): Tutki ja kirjoita. 13. painos. Helsinki: Tammi.

Kinnunen, Merja & Löytty, Olli (toim.) (2002): Tieteellinen kirjoittaminen. Tampere: Vastapaino.

Oheiskirjallisuus:

Emerson, Robert, Fretz, Rachel & Shaw, Linda (1995): Writing Ethnographic Fieldnotes. Chicago: The University of Chicago Press

Latvala, Johanna & Peltonen, Eeva & Saresma, Tuija (toim.) (2004): Tutkija kertojana. Tunteet, tutkimusprosessi ja kirjoittaminen. Nykykulttuurin tutkimuskeskuksen julkaisuja 79. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Luostarinen, Heikki & Väliverronen, Esa (1991): Tekstinsyöjät. Yhteiskuntatieteellisen kirjallisuuden lukutaidosta. Tampere: Vastapaino.

4.5 Tutkimusprosessi 5 op

Tavoite:

Tavoitteena on, että opiskelija kykenee tavoitteelliseen, tieteelliseen työskentelyyn ja tunnistaa tähän työskentelyyn liittyvät yhteisölliset ja itsenäiset osuudet. Hän hallitsee tieteellistä ajattelua ja argumentointia sekä tieteelliseen keskusteluun osallistumista ja osana tätä osaa antaa ja vastaanottaa palautetta.

Oppimismuodot:

Tutkimussuunnitelma sekä aktiivinen osallistuminen tutkimusseminaareihin ja henkilökohtaiseen ohjaukseen.

III LISENSIAATINTUTKIMUS 40 op

Erikoissosiaalityöntekijän koulutukseen kuuluvan lisensiaatintutkimuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia oman erikoisalansa ja sen ammattikäytännön kehittämiseen tutkimuksen keinoin. Tutkimuksen aihepiirin valinnan ja tutkimustehtävän edellytetään olevan sosiaalityön ja oman erikoisalan kannalta relevantteja. Opiskelijan tulee osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimuksen aihepiiriin ja sitä koskevaan tieteelliseen keskusteluun. Opiskelijalla tulee olla valmius itsenäisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä, hallita tutkimusprosessi sekä tieteellinen kirjoittaminen.

Lisensiaatintutkimus voi olla yhtenäinen tieteellinen työ tai julkaistu / julkaistavaksi aiottu laajako tieteelliset vaatimukset täyttävä artikkeli. Sen lisäksi siihen voi sisältyä myös käytännön opas, ääni- ja kuvatallenteita, kuten cd-rom, video tai verkkosivuja, joita voidaan hyödyntää ammatillisessa koulutuksessa tai käytännön työssä. Koulutukseen kuuluvat tutkimusseminaarit, joita järjestetään lähiopetusjaksoilla ja kotiyliopistoissa. Tutkimusseminaarissa käsitellään tutkimussuunnitelmia, tutkimuskäsikirjoituksia ja perehdytään tieteellisiin käytäntöihin.